

Od autora sfilmovaných bestsellerov
Správa vo fľaši, Noci v Rodanthe, Milý John...

NICHOLAS
SPARKS

— —
Kým budeme
žiť a dýchať

IKAR

NICHOLAS SPARKS

— —
Kým budeme
žít a dýchat

Preložila Jana Melcerová

 IKAR

Nicholas Sparks
EVERY BREATH

Copyright © 2018 by Willow Holdings, Inc.

Translation © 2019 by Jana Melcerová

Jacket design © 2019 by Juraj Šramko

Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-6739-8

Venujem Victorii Vodarovej

Podakovanie

Pre mňa je tvorba každého románu trochu ako narodenie dieťaťa, tak ako si ho predstavujem: proces dychtivého očakávania, veľký strach a vyčerpanie a napokon nesmierna radosť... som rád, že túto skúsenosť nemusím prežívať sám. Na mojej ceste od prvopočiatku až po jasot pri zrode ma pri každom kroku sprevádza literárna agentka Theresa Parková, ktorá nie je len nesmierne talentovaná a inteligentná, ale posledných dvadsaťpäť rokov je aj mojou najbližšou priateľkou. V Park Literary & Media pracuje najúchvatnejší, najerudovanejší a najvizionárskejší pracovný tím vo svojom odbore: Abigail Koonsová a Blair Wilsonová sú architektkami mojej medzinárodnej kariéry; Andrea Maiová mi nachádza inovatívne spôsoby, ako sa stať partnerom maloobchodných predajcov ako Target, Walmart, Amazon a Barnes & Noble; Emily Sweetová riadi a usmerňuje nespočetné množstvo mojich sociálnych médií, udeľovanie licencií a všetky snaženia súvisiace s „co-brandingom“; Alexandra Greenová mi poskytuje podstatnú právnu a strategickú oporu; Pete Knapp s Emily Clagettovou sa starajú o to, aby moja práca bola pre ustavične sa vyvíjajúcu čitateľskú obec dôležitá.

Za tie desiatky rokov nastali mnohé zmeny na strane vydavateľa, ktorý vydáva moje knihy od prvého románu *Zápisník jednej lásky*, ale som vďačný, že v posledných rokoch moju prácu presadzuje Hachette Book Group s výkonným riaditeľom Michaelom Pietschom. Vydavateľ Ben Sevier z Grand Central Publishing a šéfredaktorka Karen Kosztolnyiková doplnili tím iba nedávno, ale vniesli do práce nové nápady a energiu. Viceprezident Retail Sales Dave Epstein mi bude chýbať. Spolu so svojím šéfom Chrisom Murphym a s Andreou Maiovou z Park Literary & Media pomáhal formovať stratégiu maloobchodného predaja mojich posledných kníh. Dave, prajem ti na dôchodku veľa pokojných dní na rybačke. Flag a Anne Twomeyovci, rok čo rok obohacujete čarom a štýlom moje knižné prebaly. Ďakujem svojmu mimoriadne trpezlivému reklamnému agentovi Brianovi McLendonovi. Caitlyn Mulrooney-Lyski zasa vďačím za mimoriadnu starostlivosť o marketing a reklamné kampane svojich kníh, Amanda Pritzkerová, som ti zaviazaný za ochotu a efektívnu spoluprácu s tímom v Park Literary & Media.

Moja dlhoročná reklamná agentka Catherine Olimová z PMK-BNC je mojou nebojácnou ochrankyňou a úprimnou a priamou radkyňou. Cením si jej rady. Esá v oblasti sociálnych médií Laquishe “Q” Wrightová and Mollie Smithová mi denne pomáhajú ostať v kontakte s fanúšikmi a povzbudzujú ma v nachádzaní vlastného hlasu vo večne premenlivom svete virtuálnej komunikácie. Som vám nesmierne vďačný za dlhoročnú oddanosť a pomoc.

Pri svojom filmovom a televíznom úsilí mám ten istý nevšedný tím reprezentantov už vyše dvadsať rokov. Ide

o týchto ľuďoch: Howie Sanders (teraz v Anonymous Content), Keya Khayatianová z UTA a môj oddaný advokát pre zábavný priemysel Scott Schwimer (Scottie, dúfam, že sa zabávaš na svojom menovcovi v knihe!). Každý autor by mal veľké šťastie, keby sa o jeho hollywoodske projekty staral takýto Tím snov.

A na záver sa chcem poďakovať svojmu domácejmu tímu: Jeannie Armentroutovej; svojej asistentke Tii Scottovej, Michaelovi Smithovi, svojmu bratovi Micahovi Sparksovi, Christie Bonacciovej, Ericovi Collinsovi, Toddovi Lanmanovi, Jonathanovi a Stephanie Arnoldovcom, Austinovi a Holly Butlerovcom, Micahovi Simonovi, Grayovi Zurbrueggovi, Davidovi Stroudovi, Dwightovi Carlblomovi, Davidovi Wangovi, svojim účtovníčkam Pam Popeovej a Oscare Stevickovej, Andy Sommersovej, Hannah Menschovej, Davidovi Geffenovi, Jeffovi Van Wie, Jimovi Tyleovi, Davidovi Sharaovi, Pat a Billy Millsovcovi, Mikovi a Kristie McAdenovcom, svojim dlhoročným priateľom vrátane Chrisa Matteoa, Paula DuVaira, Boba Jacoba, Ricka Muencha, Peta DeClera a Joea Westermeyera, svojej širšej rodine vrátane Montyho, Gail, Dianny, Chucka, Dana, Sandy, Jacka, Mika, Parnell a všetkým svojim bratrancom a sesterniciam, synovcom a neteriam a napokon svojim deťom Milesovi, Ryanovi, Landonovi, Lexie a Savannah... každý deň v modlitbách ďakujem za to, že ste súčasťou môjho života. Každý deň a kým budem žiť a dýchať.

Spriaznená duša

Sú príbehy, ktoré sa zrodia na tajomných a neznámych miestach, iné objavíme ako niečí dar. K tým druhým patrí aj tento príbeh. Jedného chladného a veterného dňa koncom jari 2016 som šiel autom na Sunset Beach v Severnej Karolíne, ktorá leží na malom ostrove medzi Wilmingtonom a hranicou Južnej Karolíny. Zaparkoval som pri móle a vybral som sa pešo po pláži. Zamieril som k neobývanej pobrežnej rezervácii Bird Island. Miestni obyvatelia ma upozornili, že je tam niečo, čo by som mal vidieť. Dokonca mi naznačili, že by sa toto miesto mohlo ocitnúť v niektorom mojom románe. Povedali mi, aby som dával pozor, keď uvidím americkú zástavu. Len čo som ju v diaľke zbadal, vedel som, že sa blížim k cieľu.

Od tej chvíle som mal oči na stopkách. Mal som hľadať poštovú schránku s názvom Spriaznená duša. Schránku ktosi pripevnil na stĺpik z naplaveného dreva neďaleko duny s občasnými trávnatými plôškami. Stojí tam od roku 1983 a patrí každému a nikomu. Ktokoľvek môže do nej hodiť list alebo pohľadnicu a okoloidúci si môžu čokoľvek prečítať. Každý rok to robia tisícky ľudí. Časom sa zo Spriazne-

nej duše *stal písomný zdroj nádejí a snov... a vždy sa v nej dajú nájsť ľúbostné príbehy.*

Na pláži nebolo nikoho. Keď som podišiel k odľahlej poštovej schránke na opustenom pobrežnom konci pláže, zbadal som vedľa drevenú lavičku, dokonalé miesto na oddych, ostrov na rozjímanie.

Siadol som do schránky a našiel som dve pohľadnice, recept na hovädziu pečenku, denník, ktorý ktosi napísal v nemčine, a hrubú hnedú obálku. Boli tam aj perá, blok s nepopísanými listami a obálky. Pravdepodobne čakali na toho, kto by chcel prispieť ďalším príbehom. Usadil som sa na lavičku, a kým som sa pustil do listov, prečítal som si pohľadnice a recept. Takmer okamžite som si uvedomil, že nikto neuvádza svoje priezvisko. Niektoré listy obsahovali krstné mená, iné iniciálky a ďalšie písali ľudia anonymne, čo ešte pridávalo na tajomnosti.

Ale anonymita, ako sa zdá, priamo provokovala k úprimným zamysleniam. Čítal som o žene, ktorá po zápase s rakovinou stretla v kresťanskom kníhkupectve muža svojich snov, ale prežívala obavy, že nie je preňho dosť dobrá. Čítal som aj o dieťati, ktoré dúfalo, že sa jedného dňa stane astronautom. Našiel som list od mladého muža, ktorý plánoval požiadať svoju lásku o ruku v balóne, a od ďalšieho, ktorý chcel svoju susedku pozvať na rande, ale bál sa odmietnutia. Bol tam list od nedávno prepusteného väzňa, ktorý veľmi túžil začať život odznova. Posledný list bol od muža, ktorý musel nedávno utrátiť psa Teddyho. Muž smútil. Keď som dočítal, skúmal som priloženú fotografiu čierneho labradora s priateľskými očami a šedivejúcim ňufákom. Muž uviedol svoje iniciálky A. K. Pristihol som sa, že si želám,

aby našiel spôsob, ako vyplniť prázdno po vernom spoločníkovi.

Medzičasom sa občasný vánok zmenil na vytrvalý vietor a oblaky potemneli. Blížila sa búrka. Vrátil som pohľadnice, recept a listy do schránky a premýšľal som, či mám otvoriť hrubú obálku. Naznačovala, že v nej bude hojný počet strán a nechcel som, aby ma cestou k autu zastihol dážď. Obracal som obálku v rukách a všimol som si, že ktosi napísal na zadnú stranu tlačným písmom Najúžasnejší príbeh!

Úpenlivá prosba o uznanie? Výzva? Napísal to tam autor alebo nejaký čitateľ? Nebol som si istý, ale ako som tomu mohol odolať?

Otvoril som obálku a našiel som v nej asi tucet strán, fotokópie troch listov a niekoľko fotokópií kresieb muža a ženy, z ktorých bolo zjavné, že sú do seba zalúbení. Odložil som kresby a siahol som po príbehu. Prvý riadok ma prinútil zastáť:

Osud, na ktorom v živote každého človeka najviac záleží, súvisí s láskou.

Na rozdiel od ostatných listov tento mal náladu s príslušom niečoho ohromného. A tak som sa pohodlne usadil a čítal. Po prečítaní prvej strany moja zvedavosť prerástla do záujmu a po niekoľkých ďalších som už príbeh nevedel pustiť z rúk. Najbližšiu polhodinu som sa smial aj cítil, ako mi zviera hrdlo. Ignoroval som silnejúci vietor a hrozivé smolné oblaky. Keď som užasnuto čítal posledné slová, na vzdialenom konci ostrova sa ozývali hromy a nebo pretínali záblesky.

Vtedy som mal odísť. Videl som, ako sa ponad vlny ku mne približuje závoj dažďa, ale prečítal som si to všetko aj druhý raz. To som už počul hlasy postáv príbehu celkom zrozumiteľne. Kým som dočítal a preštudoval si kresby, cítil som, ako sa vo mne rodí nápad skúsiť nájsť pisateľa a pohovoriť si s ním o možnosti, že podľa príbehu napíšem knihu.

Ale vedel som, že nebude jednoduché nájsť toho človeka. Väčšina udalostí sa odohrala dávno, pred viac ako štyrťástorok, a namiesto mien som našiel iba prosté iniciálky. Ešte aj v listoch ktosi pred zhotovením kópií vybielil mená osôb. Vôbec nič nenaznačovalo, kto môže byť pisateľom či umelcom.

Ostalo mi aspoň zopár záchytných bodov. V časti, ktorá sa odohrávala v roku 1990, bola zmienka o reštaurácii so zadnou terasou. Vnútri stál kozub a na rímse nad ním kanónová guľa, ktorú ktosi údajne zachránil z lodí pirátskeho kapitána Čiernofúza. Našiel som aj zmienku o chatke na ostrove neďaleko pobrežia Severnej Karolíny, ku ktorej sa od reštaurácie dalo prísť pešo. A na jednej zo strán, ktoré vyzerali, že ich niekto pridol nedávno, písal autor o rozpracovanom stavebnom projekte plážového domu na úplne inom ostrove. Netušil som, či už projekt dokončili, ale niekde som musel začať. Hoci uplynulo veľa času, dúfal som, že mi kresby nakoniec pomôžu identifikovať osoby. A, samozrejme, bola tu tá poštová schránka na pláži s názvom Spriaznená duša, ktorá zohrávala v príbehu kľúčovú úlohu.

Vtedy už obloha vyzerala naozaj hrozivo a ja som vedel, že sa nestihnem ukryť. Vrátil som popísané strany do veľkej obálky, tú som hodil späť do schránky a ponáhlal som sa k autu. Len tak-tak som unikol prietrži mračien. Keby som bol vyčkával ešte niekoľko minút, bol by som zmokol do

nitky. Napriek maximálnej rýchlosti stieračov som cez predné sklo sotva videl na cestu. Prišiel som domov, urobil som si neskorý obed a uprene som hľadel z okna. Dvojica, o ktorej som čítal, mi neschádzala z mysle. Kým sa zvečeralo, vedel som, že sa chcem vrátiť k Spriaznenej duši a opäť preskúmať celý príbeh, no počasie a služobná cesta mi to umožnili až takmer o týždeň.

Keď som sa tam napokon vrátil, recept, denník a ostatné listy ležali v schránke, ale hnedá obálka bola preč. Rozmýšľal som, čo sa s ňou stalo. Zaujímalo ma, či príbeh tak silno zapôsobil na nejakého ďalšieho čitateľa, že si tie strany odniesol, alebo či sa niekto stará o schránku a príležitostne ju vyprázdňuje. A hlavne som uvažoval o tom, či si to autor nerozmyslel so zverejnením príbehu a nevrátil sa poň.

To vo mne vzbudilo ešte väčšiu túžbu porozprávať sa s ním, ale celý mesiac ma naplno zamestnávala rodina a práca a na pátranie som si našiel čas až v júni. Nebudem vás nudiť všetkými podrobnosťami, ale trvalo mi takmer týždeň. Nespočetne veľa ráz som telefonoval, navštívil som rôzne obchodné komory a okresné úrady, kde zaznamenávali stavebné povolenia, a najazdil som stovky kilometrov. Keďže sa prvá časť príbehu odohrávala pred niekoľkými desiatkami rokov, niektoré orientačné body zmizli. Podarilo sa mi však vystopovať miesto, kde stála reštaurácia. Dnes tam stojí štýlové bistro a podávajú tam plody mora na stoloch s bielymi obrusmi. Toto miesto som využil ako počiatočný bod svojich výletov, aby som si z oblasti vytvoril nejaký dojem. Potom som sa pustil po stope stavebných povolení a navštevoval som jeden ostrov za druhým. Na jednej z mnohých prechádzok krížom-krážom po pláži som konečne začul úde-

ry kladivom a vrtačku, čo pri domoch na pobreží, zvetraných slaným ovzduším a počasím, nie je až také nezvyčajné. Ale keď som zbadal staršieho muža, ktorý pracoval na naklonenej plošine spájajúcej vrchol duny s plážou, čosi sa vo mne pohlo. V mysli sa mi vybavili kresby a aj na tú diaľku sa mi zdalo, že som našiel jednu z postáv príbehu.

Podišiel som bližšie a predstavil som sa. Zblízka som mal ešte väčšiu istotu. Videl som tichú a pokojnú silu, o ktorej som čítal, a všímavé oči, o akých sa zmieňoval jeden z listov. Vyrátal som si, že sa blíži k sedemdesiatke, čo zodpovedalo skutočnosti. Po chvíľkovej nezáväznej konverzácii som sa ho priamo opýtal, či napísal príbeh, ktorý sa ocitol v schránke. Namiesto odpovede sa uprene zadíval na oceán a asi minútu mlčal. Keď mi znovu pozrel do očí, povedal, že ak mu zajtra ráno pomôžem so stavbou, poobede mi odpovie na všetky otázky.

Na druhý deň ráno som sa tam objavil s opaskom plným náradia, no ukázalo sa, že ho vôbec nebudem potrebovať. Namiesto tesárčiny ma nechal vláčiť drevené dosky a stavebné rezivo spreď domu do zadnej časti, hore kopcom na vrchol piesočnej duny a na pláž. Bola to riadna kopa stavebného dreva a chôdza po piesku akoby zdvojnásobila ťarchu každého nákladu. Trvalo mi to skoro celý deň a okrem pokynov, kam mám drevo ukladať, so mnou ten muž neprehovoril. Celý deň vrtal a zatĺkal klince pod spaľujúcim slnkom skorého leta. Väčšmi ho zaujímala kvalita práce než moja prítomnosť.

Keď som dovláčil poslednú várku, pokynul mi, aby som sa posadil na dunu a otvoril chladiaci box. Do dvoch pohárov nalial z termosky ľadový čaj a jeden mi podal.

„Áno,“ ozval sa napokon. „Napísal som to.“

„Je ten príbeh pravdivý?“

Prizmúril oči, akoby odhadoval, kto som a prečo sa pýtam.

„Čiastočne,“ pripustil prízvukom, ktorý som poznal zo strán príbehu. „Nieкто by mohol mať námietky proti reálnym faktom, ale spomienky nie sú vždy o nich.“

Povedal som mu, že podľa mňa by z toho mohla byť úžasná kniha a pustil som sa do vymenúvania celého radu argumentov. Mlčky ma počúval a tváril sa nečitateľne. Z nejakého dôvodu som takmer zúfalo dychtil po tom, aby som ho presvedčil. Po nepríjemnom tichu, počas ktorého zvažoval môj návrh, napokon prehovoril: je ochotný ďalej so mnou o nápade diskutovať, a možno bude dokonca súhlasiť, ale s podmienkou, že si to, čo napíšem, prečíta prvý. A ak sa mu to nebude páčiť, požiada ma, aby som strany pochoval. Vykrúcal som sa. Napísanie knihy trvá mesiace, niekedy roky úsilia. Nedal sa však obmäkčiť. Nakoniec som súhlasil. Pravdupovediac, chápal som jeho dôvody. Keby sme boli v opačnej situácii, požadoval by som to isté.

Potom sme vošli do chaty. Pýtal som sa a on mi odpovedal. Dal mi kópiu príbehu a ukázal mi pôvodné kresby a listy, ktoré ešte väčšmi oživilí minulosť.

Náš rozhovor pokračoval. Pútavo mi vyrozprával celý príbeh a to najlepšie si nechal na koniec. Keď prišiel večer, ukázal mi niečo pozoruhodné – čosi, na čom pracoval s láskou a radosťou a čo mi umožnilo jasne a podrobne si predstaviť udalosti, akoby som bol očitým svedkom. Okrem toho som už videl, ako sa slová samy začínajú vynárať na stránke, akoby sa príbeh písal sám a ja som ho iba zapisoval.

Pred odchodom ma požiadal, aby som neuvádzal skutoč-

né mená. Netúžil po sláve, chránil si súkromie, no vedel aj to, že príbeh v sebe skrýva možnosť otvoriť staré i nové rany. Veď tie udalosti sa nestali na pustom ostrove a vystupovali v nich skutoční živí ľudia. A niektorých by mohlo odhalenie vyviesť z miery. Požiadavku som rešpektoval, lebo som veril, že ten príbeh v sebe skrýva veľkú hodnotu a význam: silu pripomenúť nám, že existujú situácie, v ktorých osud a láska na seba narážajú.

Čoskoro po prvom spoločnom večere som začal pracovať na románe. Rok som mu telefonoval alebo som za ním zašiel, keď som potreboval odpovede na otázky. Precestoval som všetky miesta, alebo aspoň tie, ktoré sa už medzičasom nestali minulosťou. Pátral som v novinových archívoch a skúmal fotografie, ktoré ktosi urobil pred viac ako dvadsiatimi piatimi rokmi. Pri spresňovaní detailov som strávil týždeň v penzióne v malom prístavnom mestečku na východe Severnej Karolíny a odcestoval som až do Afriky. Mal som šťastie, na oboch tých miestach akoby čas plynul pomalšie. Boli chvíle, keď som sa cítil, akoby som odcestoval do hlbokéj minulosti.

Pomohla mi najmä cesta do Zimbabwe. Predtým som tam nikdy nebol a celkom ma uchvátili nádherné zvieratá vo voľnej prírode. Kedysi tento štát nazývali obilnicou Afriky, no v čase, keď som ho navštívil, sa na poľnohospodárskej infraštruktúre veľkou mierou podpísali politické nezгоды a hospodárstvo medzičasom skolabovalo. Prechádzal som sa medzi rozpadajúcimi sa farmárskymi domami a neúrodnými poľami, odkázaný na vlastnú predstavu zelenej krajiny z čias, keď sa príbeh začal. Okrem toho som tri týždne strávil na rôznych safari a nasával som všetko naokolo.

Rozprával som sa so sprievodcami, skautmi a prieskumníkmi, diskutoval som s nimi o ich výcviku a každodennom živote. Uvažoval som o tom, že udržať si rodinu musí byť pre týchto ľudí mimoriadne náročná úloha, lebo väčšinu času trávia v buši. Priznám sa, že Afrika ma celkom zlákala. Odvtedy mám často nutkanie vrátiť sa tam a viem, že nepotrvá dlho a svoje plány uskutočním.

Napriek všetkému pátraniu sa mi mnohé nepodarilo objasniť. Dvadsaťsedem rokov je dlhé obdobie a nedá sa doslovne obnoviť dávny rozhovor dvoch ľudí. Takisto si nemožno presne spomenúť na každý krok, ani na rozmiestnenie oblakov či rytmus vln, ktoré sa valia na breh. Môžem len povedať, že to, čo príde, je pravdepodobne to najlepšie, čo som za daných okolností dokázal urobiť. Keďže som urobil ďalšie úpravy, aby som zachoval súkromie osôb, s pokojným svedomím môžem túto knihu nazvať románom a nie faktografiou.

Genéza, prieskum a tvorba knihy patrí k nezabudnuteľným zážitkom. V istom zmysle je transformáciou spôsobu, akým uvažujem o láske. Domnievam sa, že väčšina ľudí v sebe nosí pocit Čo keby som bol šiel za hlasom svojho srdca? A neexistuje spôsob, aby sme niekedy spoznali odpoveď. No predsa život sa skladá z celého radu malých životov, ktoré žijeme vždy iba jediný deň. A každý z nich prináša voľby a dôsledky našich rozhodnutí, ktoré z nás kúsok po kúsku pomáhajú formovať ľudí, akými sa stávame. Zachytil som niekoľko fragmentov, ako som najlepšie vedel, ale kto povie, či obrázok, ktorý som poskladal, je pravdivým portrétom dvojice?

Pokiaľ ide o lásku, vždy existujú pochybnosti. Zamilovanosť je tou jednoduchou časťou príbehu. Ale urobiť všetko

pre to, aby láska odolala rozmanitým životným výzvam, je pre mnohých len prchavým snom. Ak si však tento príbeh prečítate s rovnakým pocitom zázračnosti, aký som prežíval pri písaní, možno to obnoví vašu vieru v tajomnú silu, ktorou môže láska ovplyvniť ľudské životy. A možno si dokonca istého dňa sami nájdete cestu k Spriaznenej duši s vlastným príbehom, ktorý zatúžite rozpovedať ostatným... s príbehom so silou zmeniť niečí život takým spôsobom, o akom by sa vám ani nesnívalo.

Nicholas Sparks
2. september 2017